

Türkiye Büyük Millet Meclisi Çalışmalarında Verimlilik Tartışması Üzerine
Bayan Dilek'le Yapılan Röportaj

Soru: Sayın Altıkulaç, TBMM'nde yapılan çalışmaların her bir saatinin büyük paralara mal olduğuna dair bazı değerlendirmeler var. Sizin yaptığınız bir hesaplama söz ediliyor. Bazı muhalefet milletvekilleri de sizin adınızı zikrederek bu hesaplama dikkat çektiler. Bu konuyu sizinle konuşmak istiyorum. Bana bu fırsatı verdiğiniz için size teşekkür ederken ilk sorum şu olacak: Böyle bir hesap yapmak nereden aklınıza geldi ve bunu ne amaçla yaptınız?

Cevap: Önce şunu belirteyim: TBMM'nin bu millet için ve demokrasimiz adına verdiği hizmetleri para ile ölçmek mümkün değildir, doğru da değildir. Bu Meclisin daha iyi şartlar içinde çalışması için ne gerekiyorsa yapılmalıdır ve bütçe imkânları ölçüsünde bu da yapılmaktadır. Bu işin bir yanı. Diğer önemli bir husus da zaman denen şeyin insan için ve özellikle toplum adına sorumluluk taşıyan bizler için en değerli sermaye olduğudur. Bu değerimizi çok iyi kullanmak ve değerlendirmek mecburiyetimiz vardır. Ancak bizler, milletvekilleri olarak bu emanet sermayeyi ne ölçüde doğru kullanıyor ve değerlendiriyoruz? Üzerinde durulacak olan budur. Ben bu açıdan baktığımızda gördüğüm olumsuzlukları AK Parti'nin bir grup toplantısında dile getirmiş, bazı tespitlerimi arkadaşlarımla paylaşmaya çalışmışım. Amacım, basına kapalı bir toplantıda hem özeleştiri yapmak ve hem sorumluluklarımıza dikkat çekerek daha verimli bir Meclis çalışmasına katkı sağlamaktı. Bu konuşma o kapalı oturumda kalmadı, şu anda AK Parti Grubu'nun dışında olan bir arkadaşımız bu konuşmayı bir köşe yazarına taşıdı. Dolayısıyla benim isteğim dışında bu hesap hikâyesi kamuoyuna da intikal etmiş oldu.

Soru: Yaptığınız bu hesaplamayı bize de anlatır mısınız?

Cevap: Bu hesap öyle karmaşık ve zor bir hesap değil. Siz de elinize bir kalem ve kâğıt alınız, bu hesabı birlikte yapalım ve TBMM'nin 2006 yılı bütçe rakamını esas alalım. Bu rakam 340.866.000.- YTL.dir. Meclis'in 9 ay çalıştığını, yani haftada 3 gün ve günde normal olarak 4 saat olmak üzere 39 hafta çalıştığını dikkate alırsak bir yasama yılında 468 saat ($3 \times 4 = 12 \times 39 = 468$ saat) çalıştığını görürüz. Milli ve dini bayramlar vb. tatilleri dikkate aldığımızda bu rakam 430'lu saatlere inecektir. Bütçe rakamını bu saat sayısına böldüğümüz zaman bir saatimizin maliyeti, çıkan rakamı da 60'a böldüğümüzde dakikamızın maliyeti ortaya çıkmış olmaktadır: 340.866.000.- YTL: 430= 13.211.- YTL dakika. Yani Meclis genel kurul çalışmalarının millete maliyeti nereden baksanız TL olarak 13 milyardır. 22 dönem Meclisi olarak geçmiş dönemlere göre çok çalıştığımız ileri sürülerek bu rakamın doğru olmadığı ileri sürülebilir. Onu da söyleyelim: Geride bıraktığımız dört yasama yılında toplam 2680 saat çalışmışız. Bunun ortalaması 670 saat olmaktadır. Bütçe rakamını 670'e böldüğümüzde ortaya çıkan rakam ise: 340.866.000.- YTL: 670 saat = 508.755.-YTL: 60= 8.479.-YTL eder. Yani bu çalışma temposuna göre de dakikamız yaklaşık 8 milyar 500 milyon TL olmuştur.

Soru: Peki Sayın Altıkulaç, ne oldu da grupta sözünü ettiğiniz konuşmayı yapmak gereğini duyduunuz ve bu hesapları ortaya koydunuz?

Cevap: Bu konuşmayı yapmadan önce, meclis çalışmaları sırasında dikkatimi çeken bazı olumsuzluklar nedeniyle“Bu millet, bu Meclis için hangi fedakârlıkları ortaya koyuyor ve biz bunun ne kadar farkındayız?” sorusunu kendi kendime sordum. Bunun cevabını düşünürken bana hiç de mutluluk vermeyen bir sonuçla karşı karşıya bulunduğumuzu gördüm. Ve nihayet “Milletvekili Sorumluluklarımız” başlığı altında yaptığım konuşmada Meclis çalışmalarının her dakikasının bu millete kaç mal olduğuna dair yaptığım hesap sonuçlarına milletvekillerinin dikkatini çekmeye, bu çalışmalar sırasında zamanı çok dikkatli kullanmamızın önemini ve sorumluluklarımızın çok büyük olduğunu belirtmeye çalışmışım.

Soru: Sizi mutsuz eden nedenlerden biraz söz eder misiniz?

Cevap: Hiç şüphesiz bunun birden çok nedeni var. Meclis Genel Kurulu'nu yöneten Başkanvekillerinin yönetimleriyle ilgili olanlar var, İttüzük'ten kaynaklananlar var, bir takım hakların kötüye kullanılmasıyla ilgili olanlar var ve nihayet milletvekillerinin sorumlulukları ile ilgili olanlar var.

Soru: Bunları biraz açmanızı istesem?

Cevap: Meclis Genel Kurul çalışmalarını yöneten Başkanvekillerinin aşırı ve gereksiz hoşgörülü uygulamalarından ve İttüzük hükümlerini tam olarak uygulamamalarından dolayı çok zaman kaybettiğimizi düşünüyorum. Bu aşırı ve kesinlikle gereksiz hoşgörülü uygulamalar yüzünden kaybettiğimiz veya israf ettiğimiz zaman dilimlerinin parasal karşılığı her gün milyarlarla ifade edilebilecek boyuttadır.

Soru: Bu görüşünüzü örneklemenizi isteyebilir miyim Sayın Altıkulaç?

Cevap: Elbette. İttüzük'ün 59'uncu maddesinde gündem dışı konuşmalara hangi durumlarda izin verilebileceği düzenlenmiş, "Milletvekillerine duyurulmasında zaruret görülen olağanüstü ve acil durumlarda en çok üç milletvekiline ve 5 dakikayı geçmemek üzere söz verilebileceği" belirtilmiştir. Ama uygulama bu mudur? Siz bu İttüzük hükmüne uyan bir gündem dışı konuşmaya hiç rastladınız mı? Ben -Sayın Şükrü Elekdağ'ın sözde Ermeni soykırımı iddiaları ile ilgili olarak yaptığı bir konuşmayı istisna edersem- dört yılı aşkın süre içinde rastlamadım. Ve "en çok üç kişiye" dediği halde her gün üç kişiye söz verilmekte, çoğu seçmene selamdan öte bir anlamı olmayan bu konuşmaların süresi de bazan 7-8 ve hatta 10 dakikaya kadar uzayabilmektedir. Konuşmacılara gösterilen bu müsamahanın bir sût-i istimal olduğuna inanıyorum ve üç dakika fazla konuşmanın bu millete 25-30 milyara mal olduğu dikkate alındığında yapılan hatalı uygulamanın daha iyi anlaşılacağını düşünüyorum. Aynı problem, kanun tasarı ve teklifleri üzerinde yapılan konuşmalar için de geçerlidir ve bu yüzden israf edilen zaman dilimlerinin boyutları oldukça büyüktür. Başka bir örnek: İttüzük'ün 97'nci maddesine göre "başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konuların Hükümet'e sorulamaması" gerekir. Yine İttüzük'e göre (maddeyi şu anda hatırlamıyorum), müzakereler sırasında sorulacak soruların madde ile ilgili olması esastır. Ama gelin görün ki bunlara uyan, uymayanları uyaran hemen hemen yok gibidir. "Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür" cümlesinden ibaret olan kanun maddesi üzerinde de soru-cevap faslı açılabilen, çok hoşgörülü Başkanvekillerimiz buna göz yummakta, aynı hoşgörüyü paylaşan bazı bakanlarımız da "bu soruların madde ile ilgisi yok" demek yerine bu sorulara uzun uzun cevap vermeye çalışmaktadır. Burada çoğu madde ile hiç ilgisi bulunmayan bu soruların müzakereleri geciktirmeyi amaçlayan muhalefet anlayışının ürünü olduğunu da burada belirtmeliyim. Bu gereksiz hoşgörü örneklerinin onlarcasını burada sıralamak mümkündür.

Meclis çalışmalarını daha verimli hale getirebilmek için İttüzük'te yapılması gereken bazı değişiklikler var. Burada bunlara girmek istemiyorum. Bu konudaki düşüncelerimi ben şahsen sözlü ve yazılı olarak dört yıldan bu yana ilgililere sunmama ve konuştuğum herkesin bana "haklısın" demesine rağmen maalesef bu güne kadar arpa boyu mesafe alamadığımızı da burada belirtmeliyim.

İttüzükten gelen bazı hakların kötüye kullanılması konusuna gelince; bu yüzden Meclis'in çalışma yaptığı hemen her gün milletin çoğu kez 3 saatini, yani 180 dakika x 8.500.-YTL=1 milyon 530 bin YTL (1 trilyon 530 milyar TL) parasını, gereksiz ve faydasız siyaset anlayışımız yüzünden ögütüyoruz. Saat 15.00'de açılan Meclis, yasa müzakerelerine ancak saat 17.00'de ve hatta 18.00'de başlayabilmektedir. Bildiğiniz gibi genellikle Salı günleri haftalık program ve çalışma takvimi müzakere edilerek karara bağlanıyor. Ama Çarşamba ve Perşembe günleri de muhalefet -reddedileceğini bile bile- bu programı değiştirmeyi amaçlayan grup önerileri getirerek müzakere istiyor. Uzun tartışmaların, lehte ve aleyhte konuşmaların yapıldığı bu müzakerelerden sonra öneri oylanıyor ve tabiatıyla

reddediliyor. Oylama sırasında çoğu defa karar yeter sayısı isteniyor ve bu sayı da bazan bulunamıyor. Ve iş uzayıp gidiyor. Aynı gün muhalefet milletvekillerinin yine İçtüzük'ten kaynaklanan haklarını kullanmak suretiyle verdikleri önergeler gündeme gelebiliyor, bunların da müzakeresi derken, zaman denen en değerli sermayemizi öğütmeyi sürdürüyoruz. Muhalefetin bu türlü hakları olmasın demek istemediğimi hemen belirtmeliyim. Elbette muhalefetin bu tür hakları olmalı, ama bu haklar Meclis'i oyalamak için kullanılmamalı, milletin yığın yığın bekleyen sorunları bulunduğu hatırdan çıkarılmamalı, diyorum.

Soru: Sayın Altıkulaç, biraz önce “çoğu defa karar yeter sayısı istendiğinden ve bazan bu sayının bulunamadığından” söz ettiniz. Bu sayıyı bulmak iktidar partisinin sorumluluğu değil mi? Yanılmıyorsam sizin Meclis grubunuzda 354 milletvekiliniz var. Karar yeter sayısı ise 140'ın da altında bir rakam. Nasıl oluyor da bazan bu sayı bulunamayabiliyor?

Cevap: Dilek Hanım, siz de bilirsiniz ki her milletvekilinin her konuda başarılı olması beklenemez. Kimi iyi bir hatiptir ve kürsüde başarılıdır. Kimi yasa taslağı hazırlama becerisine sahiptir. Kiminin bürokraside, kiminin ekonomide tecrübesi fazladır. Ama herkesin başarılı olabileceğı ortak bir konu vardır ki o da Meclis oturumlarına ve özellikle oylamalara katılmaktır. Sorumluluk duygusu olan hiçbir milletvekilinin bu konuda başarılı olmamak için ileri sürebileceğı hiçbir mazereti olamaz. Ama ne yazık ki gerek iktidar, gerekse muhalefet partilerine mensup arkadaşlarımız arasında bu sorumluluklarını yerine getirmeyenlerin sayıları az değildir. Muhalefetin karar yeter sayısı veya yoklama istemeleri durumunda zaman zaman gerekli sayının bulunamaması ve 5-10 dakika çalışmalara ara verilmek zorunda kalınması bu sorumsuzluğun açık göstergesidir. Hemen her gün birkaç defa yaşanan bu durumun parasal değeri yüz milyarlarla ifade edilecek boyuttadır. Bu sorumsuzluklar yüzünden günde ortalama 20 dakika kaybettiğimizi düşünsek bunun millete maliyeti, biraz önce anlattığım hesap sistemimize göre 20 dakika x 8.500.- YTL = 170.000 YTL dir (170 milyar TL). Muhalefet zaman zaman iktidar kanadından bu sayıyı bulmalarını ister ama baktığımızda muhalefet sıralarındaki milletvekili sayısı da 20-25 kişiyi geçmez. Yoklama istediklerinde bu başvuru için gerekli 20 kişiyi zor buldukları da olur. Ama iktidar sorumluluğı taşıyan milletvekillerinin bu konuda daha duyarlı olmak mecburiyetleri vardır. Ne yazık ki bu duyarlılığı gösteremeyen arkadaşlarımız her dönemde bu Meclis çatısı altında yer almıştır. Ben şahsen 20'nci dönem Meclisinde de buldum. Ne yazık ki o zaman da bundan farklı bir şey olmamıştır. Ama memnuniyetle belirtmeliyim ki bu tür patinajları zaman zaman yaşasak da 22'nci dönem Meclisi, geçen dönemlerle kıyaslanamayacak kadar çalışma gerçekleştirmiş, milletin pek çok sorununa çözüm üretmiş, asırlık ve eskimiş yasaları değiştirmeyi başarmıştır.

Soru: Siz bir tarihte devamsız milletvekillerinin aldıkları aylıkların “haram” olduğunu söylediniz mi? Böyle bir şey var hatırimda?

Cevap: Hayır, kimse için bu tabiri kullanmadım. Biraz önce sözünü ettiğim AK Parti Meclis grubunda yaptığım konuşma sırasında daha önce bu konuda bana sorulan “devamsız milletvekillerinin aldıkları paranın haram olduğu söyleniyor, siz ne dersiniz?” sorusunu hatırlatarak “bir siyaset adamı olarak başkasına fetva vermek benim görevim değil, ancak bana helal olmadığını biliyorum” dedim.

Soru: İki aynı şey değil mi?

Cevap: Onu da siz takdir edin.

Dilek: Sayın Altıkulaç, verdiğiniz bilgiler ve ilginç hesap sisteminiz için size çok teşekkür ediyorum.

Altıkulaç: Ben teşekkür ediyorum ve başarılar diliyorum.